

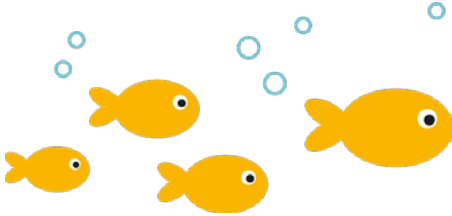

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

TIEDOTE

1 (2)

17.6.2021

Vantaanjoen alajuoksun ahvenissa korkeita PFOS-pitoisuuksia

Vantaanjoen vesistöalueella käynnissä olevan PFAS-tutkimushankkeen (2020-2021) laaja vuoden jatkunut näytteenottojakso on saatu valmiiksi. PFAS-aineita on löytynyt huomattavia, raja-arvot ylittäviä pitoisuuksia etenkin joen alajuoksun ahvenista. Perfluoratut aineet eli ns. PFAS-yhdisteet ovat laaja ryhmä synteettisiä kemikaaleja, joita on käytetty kymmeniä vuosia kotitalouksissa ja teollisuudessa suojaamaan tekstiileitä, pakkauksia ja ruoanvalmistusastioita lialta ja kosteudelta, mutta vasta viime vuosina on saatu tietoa niiden haitallisuudesta ympäristölle. Yhdisteistä haitalliseksi osoitetun perfluoro-oktaanisulfonaatin (PFOS) käyttö on ollut kiellettyä jo 10 vuotta, mutta aine hajoaa maaperässä hyvin hitaasti ja sitä huuhtoutuu edelleen vesiin. Aiemmin merkittävä PFOS:n käyttökohde oli palo-sammutusvaahdot, joita käytettiin mm. Helsinki-Vantaan lentoaseman paloharjoitusalueilla. Vesiin aineita on kulkeutunut myös kaatopaikkojen valumavesien mukana.

Vantaanjoen PFAS-hankkeessa ja nyt ensimmäistä kertaa myös Vantaanjoen vesistökuormittajien vuosittaisessa yhteistarkkailussa analysoitiin PFOS-yhdisteen pitoisuutta Vantaanjoen ahvenissa. Vesieliöiden suojaksi asetettu PFOS-yhdisteen vesistöpitoisuuden ympäristölaatu normi (0,65 ng/l) on viime vuosina ylittynyt Vantaanjoen ja Keravanjoen alajuoksulla yhteistarkkailutulosten perusteella. Nyt tulokset osoittavat, että haitallinen PFOS-yhdiste kertyy ahvenen lihaan. PFAS-hankkeen aineistossa PFOS-yhdisteen ympäristölaatu normi (9,1 µg/kg) ylittyi jopa kolminkertaisesti Vantaanjoen alajuoksun kaloissa. Vantaanjoen keskijuoksun Myllykoskelta ja Keravanjoen Tikkurilankoskelta pyydetyissä ahvenissa esiintyi myös ympäristölaatu normin ylityksiä. Keravanjoen Kellokosken altaan, Tuusulanjärven ja Valkjärven ahvenissa ympäristölaatu normi ei ylittynyt.

PFAS-hankkeessa tutkittiin yhdisteiden esiintymistä joki-, hule-, jäte- ja pohjavesistä vesistön eri osissa. Korkeita pitoisuuksia löytyi niin hule- kuin jätevesistä. Nyt on edessä näiden tulosten tarkastelu ja merkittävimmien kuormituslähteiden paikallistaminen. Tulosten on määrä valmistua lokakuussa 2021.

Vantaanjoen yhteistarkkailun kalatalous- ja pohjaeläintarkkailussa tehty kalojen aistinvarainen arviointi osoitti jokikaloiden hajun ja maun parantuneen selvästi vuodesta 2014 lähtien. Kaikki arvioivat laatutekijät olivat vuonna 2020 keskimäärin erinomaisella tasolla. ”Kalojen haitta-ainepitoisuudet aiheuttivat kuitenkin huolta” toteaa Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n toiminnanjohtaja Anu Oksanen.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

TIEDOTE

2 (2)

17.6.2021

Vantaanjoki on pääkaupunkiseudun vararaakavesilähde ja alueen yläjuoksun kunnat saavat pohjavesivarannoista talousvetensä. Vesistöalueella on myös suuri merkitys lähivirkistysalueena yli miljoonalle ihmiselle.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry (VHVSY) on toiminut vuodesta 1963 ja sen perustehtävä on vesiensuojelun edistäminen toimialueellaan Vantaanjoen valuma-alueella. Tätä toteutetaan tutkimalla alueen pintavesien ja jätevesien laatua yhteistarkkailuna, selvittämällä pohjavesien tilaa, tekemällä kalastotutkimuksia ja kalataloudellisia kunnostuksia, koordinoimalla osaltaan Uudenmaan vesistökuunnostusverkostotoimintaa, kehittämällä lähes miljoonan ihmisen lähivesistön virkistyskäyttöä ja osallistumalla tutkimus- ja valistustoimintaan. VHVSY tekee selvityksiä ja tarkkailua myös erillisinä projekteina ja edistää vesistöalueen toimijoiden yhteistyötä.

Vantaanjoen PFAS-hankkeen (2020-2021) verkkosivut: vantaanjoki.fi

[Vantaanjoen yhteistarkkailu – Vedenlaatu 2020 raportti](#)

[Vantaanjoen yhteistarkkailu – Vantaanjoen kalasto ja pohjaeläimet 2018-2020](#)

Lisätietoja antavat:

Toiminnanjohtaja Anu Oksanen,
anu.oksanen@vantaanjoki.fi, p. 050 372 6018

Limnologi Heli Vahtera,
heli.vahtera@vantaanjoki.fi, p. 050 327 0202

Ympäristöasiantuntija Jari Männynsalo,
jari.mannynsalo@vantaanjoki.fi, p. 050 344 4028

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry